

Etniciteit aan boord

Hoe wordt interactie beïnvloedt door etniciteit en rang aan boord van containerschepen.

Werkzaam zijn aan boord van een containerschip betekend dat je dagelijks in contact staat met andere etniciteiten. Hoe zijn deze verschillende etniciteiten in de dagelijkse omgang? Dat is het onderwerp van mijn bachelor onderzoek culturele antropologie.

Als gevolg van mondialisering staan verschillende culturen steeds meer elkaar in contact. Veel landen hebben al een multiculturele samenleving. Verschillende culturen in één samenleving zorgen ervoor dat je bewuster wordt van je eigen cultuur. Dit verhoogde bewustzijn van de eigen cultuur, zorgt ook voor een hoger bewustzijn van de andere culturen om je heen. Immers, door te focussen op wat je eigen cultuur is, weet je waar de grenzen van je cultuur liggen. Aan de hand van die grenzen kan je vervolgens bepalen wat wel en niet bij jouw cultuur hoort.

Mondialisering zorgt er dus voor dat we meer bewust worden van onze grenzen. Dit heeft er toe geleid dat we ons meer met onze eigen cultuur bezig zijn gaan houden. Om te voorkomen dat de eigen cultuur verloren gaat in de andere culturen om ons heen, wordt de eigen cultuur weer belangrijk. Een voorbeeld hiervan is de tv-show "Ik hou van Holland". Het resultaat dat wanneer culturen steeds meer met elkaar in contact komen, dichterbij elkaar komen te staan, is dat de grenzen tussen de culturen meer en meer worden benadrukt. Culturele interactie leidt tot culturele differentiatie.

Hoe is dit aan boord van schepen? Het is zo dat aan boord van containerschepen verschillende culturen intensief contact met elkaar hebben. Hecht de bemanning veel waarde aan de eigen cultuur of juist niet? Culturele verschillen aan boord komen naar voren via de etniciteit van de bemanning. Etniciteit, binnen de culturele antropologie, verwijst naar aspecten van relaties tussen groepen die zichzelf zien, en door andere gezien worden, als cultureel verschillend¹. Dit betekent dat etniciteit gezien kan worden als een uiting van cultuur, als een culturele identiteit.

Mijn onderzoek gaat over de omgangsnormen aan boord. Hoe worden deze bepaald? Aan boord staan de bemanningsleden continue in contact met elkaar. Dit zorgt voor veel interetnisch contact. Zijn de gevolgen van het contact hetzelfde als bij een multiculturele samenleving? Zorgt het intensieve contact en de gedeelde identiteit ervoor dat etnische verschillen en grenzen worden benadrukt en dat op die manier contact tussen de bemanningsleden wordt bemoeilijkt? De bemanningsleden hebben ook allemaal de gedeelde identiteit van zeeman. Zorgt deze gedeelde identiteit ervoor dat ze een grote behoefte hebben aan een eigen identiteit? Als het interetnische contact aan boord zorgt voor het benadrukken van onderlinge verschillen kan dit het contact aan boord verhinderen, wat uiteindelijk kan leiden tot gespannen relaties aan boord.

Een andere factor die interactie aan boord bepaald is de hiërarchie. Een hiërarchie heeft grote invloed op omgangsnormen. Er zijn binnen een hiërarchie verschillende omgangsnormen vast gelegd voor de personen die boven en onder je staan. Wanneer er gewerkt wordt aan boord is iedereen verbonden aan zijn rang. Maar is dit nog steeds zo wanneer er niet gewerkt wordt? Staat rang ooit 'uit'? Versterkt het verschil in rang het verschil in etniciteit? Wat is dus de invloed van de hiërarchie aan boord op de interactie aan boord.

¹Eriksen 2002: *Ethnicity and Nationalism*. Second edition. Pluto Press

Aan de hand van taal wordt er veel duidelijk over de relatie tussen personen. Een simpele groet kan al veel prijs geven. Zo worden rangverschil duidelijk door de manier van groeten. Vrienden groeten elkaar anders dan personen die elkaar niet mogen. Daarom is het taalgebruik aan boord ook belangrijk voor mijn onderzoek. Via taal wil ik de persoonlijke relaties blootleggen.

Met mijn onderzoek wil ik onder anderen helpen het interetnisch contact aan boord waar nodig te verbeteren. Door op de hoogte zijn van de factoren die meespelen in het contact tussen personen, kan er effectiever gewerkt worden aan een goede verstandshouding tussen de bemanningsleden.

Het leeuwendeel van mijn informatie zal ik verzamelen aan boord van het schip waar ik mee zal varen. Dit schip vertrekt donderdag 16 februari. Maar ik kom in aanraking met slechts één bemanning. Daarom zou ik u, de lezer, willen vragen uw ervaringen met enkele multiculturele bemanningen met mij te delen. U kunt altijd mailen naar mijn adres. 26 april verwacht ik weer terug in Nederland te zijn en heb dan nog een paar dagen de tijd voor interviews. Als u daar geïnteresseerd in bent kunt u ook contact op nemen via de mail.

Dirk Visser

dirk0visser@gmail.com